

Ο «νέος κοινοτισμός» στον Πειραιά

Στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές ήμουν υποψήφιος με την παράταξη «ΑλλάΖΟΥΜΕ τον Πειραιά για όλες και για όλους» και τον Γιώργο Γαβρίλη, υποψήφιο δήμαρχο. Ήταν η μεγάλη παράδοση των προοδευτικών δημοτικών παρατάξεων στον Πειραιά και η εμβληματική μορφή του Γιώργου που με οδήγησαν να είμαι υποψήφιος με τον συνδυασμό. Όταν με ρώτησε ένας φίλος «θέλεις να γίνεις από 'δήμαρχος κλητήρας', από βουλευτής Πειραιά δημοτικός σύμβουλος;», απάντησα ότι η παράταξη και ο Γαβρίλης βάζουν στο πολιτικό σκηνικό μια νέα λογική για την αυτοδιοίκηση. Οι συμπολίτες μου έκαναν την μεγάλη τιμή να με εκλέξουν δημοτικό σύμβουλο σε ένα συμβούλιο με μεγάλη πλειοψηφία του συνδυασμού του κ. Μώραλη.

Πέρα από τις συγκεκριμένες δεσμεύσεις του λεπτομερούς και τεκμηριωμένου προγράμματος, την τεράστια εμπειρία του Γαβρίλη και τις αποτυχίες της δημαρχίας Μώραλη υπάρχουν τρεις γενικότεροι λόγοι για την συμμετοχή μου στην παράταξη. Ο αγώνας είναι κρίσιμος όχι μόνο για τον Πειραιά αλλά και για την υπόλοιπη Ελλάδα.

1. Το βασικό χαρακτηριστικό της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ο διπλός χαρακτήρας της: αυτο-διοίκηση, εμείς διοικούμε τον εαυτό μας. Σε αντίθεση με την κεντρική πολιτική, στην αυτοδιοίκηση μπορούμε να δράσουμε αυτόνομα, να ασκήσουμε άμεση δημοκρατία, να παίρνουμε πρωτοβουλίες όλες και όλοι μαζί για τα σημαντικά θέματα της ζωής μας. Ξεχάστηκε τα προηγούμενα χρόνια αυτή η αυτονομία της αυτοδιοίκησης. Έγινε ο Πειραιάς μια μικρογραφία της κυβέρνησης. Παντοδύναμος δήμαρχος, έλλειψη θεσμικών ελέγχων, μεταφορά των κομματικών και επιχειρηματικών προτεραιοτήτων από την κεντρική στην τοπική σκηνή.

Και όμως η αυτονομία της αυτοδιοίκησης της είναι ο χώρος που συναντιέται η τοπική ιστορία με τις πιο σύγχρονες προοδευτικές τάσεις. Ο Ελληνικός «κοινοτισμός» δημιούργησε μια μεγάλη παράδοση οργάνωσης από τα κάτω και αντίστασης στον αυταρχισμό της κρατικής εξουσίας τους δύο προηγούμενους αιώνες. Στις δίσεκτες δεκαετίες των '50 και '60, με την δεξιά της βίας και της νοθείας, αριστερές δημοτικές παρατάξεις επανειλημμένα νίκησαν σε μεγάλους δήμους. Στις αυτοδιοικητικές εκλογές, οι πολίτες ψηφίζουν συχνά χωρίς

κομματικές δεσμεύσεις τιμωρώντας, ελαφρά και συμβολικά, την κυβέρνηση. Προέβλεπα λοιπόν ότι και σήμερα τις αντιδεξιές παρατάξεις θα είχαν επιτυχίας πανελλαδικά. Οι συνεχείς αποτυχίες και η αλαζονεία της κυβέρνησης βρήκαν απάντηση στην Αθήνα, την Θεσσαλονίκη, την περιφέρεια Θεσσαλίας και αλλού.

Μια νέα αυτοδιοικητική παγκόσμια τάση που ονομάζεται «νέος κοινοτισμός» (new municipalism) έχει εμφανιστεί την τελευταία δεκαετία. Ένα δίκτυο «ατρόμητων πόλεων» (fearless cities) σε 19 χώρες με την Βαρκελώνη το συμβολικό κέντρο συμμετέχει στην πρωτοβουλία. Κεντρικές αρχές είναι η αυτοδιοικητική αυτονομία, η «θηλυκοποίηση» της πολιτικής και η οικολογική ταυτότητα. Στηρίζονται στο θεμελιώδες αξίωμα της συμμετοχικής διοίκησης τόσο εσωτερικά στην παράταξη όσο και στα δημοτικά όργανα με συλλογική ηγεσία, ανοιχτές συνελεύσεις, συλλογική ενημέρωση και διαβούλευση, οριζόντια και συμμετοχική λήψη αποφάσεων από τους πολίτες. Η «θηλυκοποίηση» αποσκοπεί να αντικαταστήσει τα ανδρικά πρότυπα, τον ανταγωνισμό, την ιεραρχία, τις βεβαιότητες και την υπερβολική προσωπική φιλοδοξία με την έμφαση στα κοινά, τις σχέσεις, το συναίσθημα και την ενσυναίσθηση, την αποδοχή της διαφορετικότητας, την αμφισβήτηση του διαχωρισμού πολιτικού και προσωπικού. Η οικολογική ταυτότητα έχει δύο πλευρές. Η πρώτη είναι η φροντίδα για το φυσικό περιβάλλον. Αγωνίζεται για τα «κοινά»: το πράσινο, τις πλατείες, τους χώρους αθλητισμού και πολιτισμού, το νερό, τις παραλίες και την θάλασσα. Η δεύτερη χρησιμοποιεί την οικολογική φαντασία για να διαμορφώσει οργανικούς κοινωνικούς δεσμούς, ένα οικοσύστημα πολλών και αλληλο-εξαρτώμενων μορφών ζωής που απορρίπτει την ριζική διάκριση μεταξύ ανθρώπων και ζώων.

Οι «νέοι κοινοτιστές» προωθούν αναδιανεμητικές πολιτικές και αυξημένες κοινωνικές δαπάνες· την ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών και της δημόσιας μέριμνας, ιδίως για τα ευάλωτα άτομα· την ισότητα των φύλων· την βελτίωση της ποιότητας της ζωής στην πόλη και τις γειτονιές· ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης πέρα από την κερδοσκοπία, τον αστικό εξευγενισμό, την τουριστικοποίηση. Όλες οι επιμέρους πολιτικές και δράσεις οδηγούν προς τον ορίζοντα της «πολιτιστικής δημοκρατίας»: την δημιουργία ενός νέου πολίτη μέσα από συλλογικές πολιτιστικές δράσεις. Χρησιμοποιούν την γλώσσα, την επικοινωνία και την τέχνη για να μεταδώσουν γνώση, να εμπνεύσουν την φαντασία και να συμβάλλουν στον αγώνα για ένα διαφορετικό υλικό και πνευματικό *ευ ζειν*. Στο κέντρο και τις

γειτονιές οργανώνουν σεμινάρια, μαθήματα και παραστάσεις μουσικής, θεάτρου, ζωγραφικής, λογοτεχνίας, φιλοσοφίας. Χρησιμοποιούν τον κινηματογράφο και την ποίηση για να κατανοήσουμε ποιοι είμαστε και που μπορούμε να πάμε σαν πολίτες και σαν κοινότητα. Στήνουν πολιτιστικά κέντρα και γλέντια γειτονιάς συνδυάζοντας την τέχνη με την επιμόρφωση και την διασκέδαση. Η παράδοση συναντάει την ουτοπία, η τέχνη την επικοινωνία, η καθημερινότητα την ελπίδα του κοινωνικού μετασχηματισμού προτείνοντας πολιτικές της φροντίδας προς τους αδύναμους και ενσυναίσθησης προς. Η πολιτιστική δημοκρατία προτείνει τρόπους κατανόησης δράσης και βίωσης για όλες τις πλευρές της ζωής. Ο «νέος κοινοτισμός» δεν ρίζωσε ακόμη στην Ελλάδα. Η παράταξη «ΑλλάΖΟΥΜΕ τον Πειραιά για όλες και για όλους» είναι ότι πιο κοντινό έχουμε.

2. Η παράταξη, πηγαίνοντας πίσω στον «Πειραιά για όλους», το «Λιμάνι της Αγωνίας» και πιο πριν, έχει κτίσει μια πλούσια παράδοση αυτόνομης δράσης. Τα μέλη της, που παραμένουν ενεργά για είκοσι χρόνια, πέτυχαν πολλά: την βοήθεια σε ένα εκατομμύριο πρόσφυγες που πέρασαν από το λιμάνι το 2016, τις δομές αλληλεγγύης στους ασθενέστερους συμπολίτες, τους μεγάλους αγώνες για τις υποδομές, το περιβάλλον, την προστασία της ιστορικής μνήμης στον Πειραιά. Οι ανοιχτές και διαφανείς διεργασίες και η άμεση δημοκρατία χαρακτηρίζουν όλη την λαϊκή, συμμετοχική, δημοκρατική της πορεία. Η παράταξη κτίζει στα πολλά που πέτυχε στο παρελθόν και δημιουργεί ένα πρότυπο για το πως πρέπει να λειτουργεί κάθε προοδευτικός, δημοκρατικός, αριστερός οργανισμός και κόμμα. Την στιγμή που το κόμμα της Αριστεράς περνάει την χειρότερη κρίση της πρόσφατης ιστορίας του, η παράταξη «Αλλάζουμε τον Πειραιά» αλλάζει το οργανωτικό και πολιτικό παράδειγμα. Τα μέλη της προέρχονται από όλες τις πλευρές της πληθυντικής αριστεράς. Πιστεύω ότι αυτές τις δύσκολες στιγμές πρέπει να διατηρηθούν οι σχέσεις συντροφικότητας και συνεργασίας μεταξύ των αριστερών έτσι ώστε να δημιουργηθεί το κατάλληλο κλίμα για την μελλοντική τους συμπόρευση.

3. Ο Πειραιάς είναι ο χώρος όπου κτίζεται ένα περίεργου είδους Ελληνικού Μπερλουσκονισμού. Ο αγώνας μας είναι για τον Πειραιά αλλά έχει επεκτάσεις σε όλη την Ελλάδα. Δίνοντας φωνή στους ανθρώπους δείχνει πως πιάνεται το νήμα της άμεσης σχέσης δήμου και πολίτη. Μόνο έτσι μπορεί να αντιμετωπιστεί ο κοινωνικός κατακερματισμός, ο

φόβος, η συλλογική αδιαφορία, οι ιδιωτικοποιήσεις, η ξενοφοβία, η πολιτισμική έρημος. Βλέπουμε τις καταστροφές να συσσωρεύονται γύρω μας, τις πλημμύρες, τις φωτιές, τους άδικους θανάτους στο λιμάνι, στα Τέμπη, στους πνιγμένους και ξεχασμένους μετανάστες στην Πύλο και αλλού. Ο νέος κοινοτισμός ριζώνει στα πρωταρχικά σημεία κοινωνικής οργάνωσης του χώρου: την γειτονιά, την κοινότητα, την πόλη. Όλες οι βασικές ανάγκες των πολιτών υπηρετούνται εδώ. Οι δυνατότητες της πόλης γίνονται εργαλεία για να θεραπευθούν κατά το δυνατό τα συντρίμια της εθνικής πολιτικής. Η πόλη, βασικό κύτταρο της κοινωνικής αναπαραγωγής, γίνεται ο πρωτογενής χώρος για την προστασία και προώθηση των λαϊκών αναγκών και προσδοκιών για τις οποίες αδιαφορεί η κυβέρνηση.

Ήμουν υποψήφιος και είμαι τώρα δημοτικός σύμβουλος γιατί η παράταξη «ΑλλαΖΟΥΜΕ τον Πειραιά για όλες και για όλους» έχει γίνει εργαστήριο ιδεών και πρακτικών. Γιατί η αυτονομία προοιωνίζει και προδιαγράφει μια πόλη που δεν υπάρχει ακόμη αλλά τα ίχνη της βρίσκονται στην παράταξη. Γιατί η δημοκρατική οργάνωση προϋδεάζει ένα τρόπο δράσης μοντέλο για αριστερές και προοδευτικές παρατάξεις. Γιατί αγωνιζόμενοι για τον Πειραιά παλεύουμε για το μέλλον της δημοκρατίας και των αριστερών ιδεών στην Ελλάδα.